

عنوان مقاله:

عقلانیت اسلامی با رویکرد مبارزه با استعمار انگلیس در افغانستان

محل انتشار:

پژوهشنامه خراسان بزرگ، دوره 13، شماره 46 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 12

نویسندگان:

سید صادق حقیقت - استاد، گروه علوم سیاسی، دانشکده علوم سیاسی، دانشگاه مفید، قم، ایران

سید محمد عابدی - دانش آموخته دکتری، گروه تاریخ معاصر جهان اسلام، مجتمع آموزش عالی تاریخ، سیره و تمدن اسلامی دانشگاه جامعه المصطفی العالمیه، قم، ایران

خلاصه مقاله:

دین اسلام و آموزه های عقلانی آن به مثابه یک گفتمان مسلط اجتماعی و عقیدتی مردم افغانستان را در دوران سه جنگ و تجاوز نظامی استعمار انگلیس توان و نیرو بخشیده است. با این نگرش نگارنده سعی دارد دال ها و نشانه های گفتمان عقلانیت اسلامی در مبارزه با استعمار انگلیس را با استفاده از منابع تاریخی و روش پژوهش کتابخانه ای و همچنین بر اساس روش گفتمان لاک لا و موف متاثر از میشل فوکو به تحلیل و خوانش گیرد. حدود ۹۹٪ جمعیت و نفوس افغانستان، پیرو دین اسلام است و آموزه های عقلانی آن در تمام زوایای زندگی مردم افغانستان نهادینه شده است. بنابراین اسلام دال مرکزی گفتمان عقلانیت اسلامی در مبارزه با استعمار انگلیس را شکل داده و سایر دال ها و نشانه ها در مفصل بندی آن، ریشه های عمیق در اندیشه های دینی و عقیدتی مردم دارد. دال اولی الامر، نقش عالمان دین در تعیین امان الله خان در مبارزه با استعمار انگلیس و استقلال کشور را بازنمایی می کند. دال فتوا پیوند عمیقی بین مردم و عالمان دین علیه استعمار را پدید آورده و استحکام بخشیده است و به همین ترتیب دال نفی سبیل با عنصرهای مختلف، رزمندگان افغانستان در برابر سپاهیان استعمار را پدیدارنموده است. عناصر نفی سبیل مانند عنصر فرهنگی، سیاسی و دیپلماسی ضربه های مهلکی بر پیکری استعمار انگلیس وارد کرده و سرانجام استعمار را با خروج اجباری از افغانستان به حاشیه رانده و خود به عنوان یک گفتمان مسلط اسلامی به ثمر نشسته است. حال پرسش اصلی این است که نقش عقلانیت اسلامی در مبارزه با استعمار انگلیس چیست؟ هدف از این پژوهش، بازنمایی دال ها و نشانه های عقلانیت اسلامی و تاثیر آن در توانمندی مردم افغانستان علیه استعمار انگلیس است. یافته ها نشان می دهد، مردم افغانستان هراندازه متکی به اسلام و دال ها و نشانه های آن بوده به همان میزان توانمندی و پیروزی در عرصه مبارزه با استعمار انگلیس را به دنبال داشته است.

کلمات کلیدی:

عقلانیت اسلامی، مبارزه، استعمار انگلیس، دال اولی الامر، دال فتوا، دال نفی سبیل

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/2030501>

